

N:o 84.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtande åt aktiebolaget Gellivare Malmfält af kronan tillhörig mark i Norrbottens län m. m.; gifven Stockholms slott den 14 april 1899.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva,

dels att af den kronan vid afvittringen i Gellivare socken tillfallna öfverloppsmark må till aktiebolaget Gellivare Malmfält på arrende under en tid af femtio år upplåtas det område, som, innefattande en areal af 619,784 hektar, finnes omförmäldt i bolagets skrift af den 8 december 1898 och å den vid samma skrift fogade karta till sina gränser närmare angifvet — dock med undantag af dels sådana delar af området, hvilka till äfventyrs redan blifvit af kronan i vederbörlig ordning upplåtna till andra, dels ock den del af området, som i jernvägsstyrelsens underdåniga utlåtande den 17 mars 1898 uppgifvits vara för jernvägens behof erforderlig och som å den vid sagda utlåtande fogade ritning innefattas inom de med bokstäfverna d, e, f, g, h, i, s, d betecknade linier, med rätt för bolaget att såsom hittills å sistnämnda del af området afgiftsfritt begagna den mark, hvilken af bolagets redan befintliga byggnader upptages eller som kan komma att ytterligare tagas i anspråk för byggnader, som bolaget framdeles kan få styrelsens tillstånd att uppföra, dock mot förpligtelse för bolaget ej mindre att i fråga om användningen af berörda mark underkasta sig samma bestämmelser, som i liknande fall af styrelsen pläga fastställas för

andra trafikanter, hvilka fått mark af jernvägsområde sig upplåten, än ock att till styrelsen återställa samma mark, i den mån den blifver för bolagets malmlastning obehöfelig eller kan för jernvägens anläggningar erfordras, — samt under följande vilkor:

att bolaget skall för ifrågavarande mark årligen senast den 14 mars erlægga arrende till belopp, som Kongl. Maj:t på gemensamt förslag af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län, öfverjägmästaren i Norrbottens distrikt och bergmästaren i norra bergmästaredistriktet bestämmer för en tid af tio år i sänder;

att hus och byggnader, som vid den tid, då bolagets arrende-rätt inträder, finnas vara utan särskild från kronans sida gjord upplåtelse på området uppförda af andra än bolaget, under arrendetiden må af egarne bibehållas tillika med nödigt tomtutrymme, hvilket senare i händelse af tvist skall bestämmas af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, mot det att egarne till bolaget erlægga årlig afgäld, motsvarande den del af den bolaget åliggande arrendeskillning, som å tomten belöper efter förhållandet mellan dennas areal samt hela det till bolaget upplåtna områdets yttinnehåll, dock med skyldighet för innehafvare af dylik lägenhet att afträda densamma, derest sådant kan finnas erforderligt vare sig med hänsyn till bolagets behof af utrymme för sin rörelse, af helsovårdshänsyn eller för åstadkommande af ordnad byggnadsverksamhet; skolande egare af sådan lägenhet jemväl vara skyldig att afträda densamma i det fall, att å lägenheten inhysas personer, hvilka föra ett sådant lefnadssätt, att fara deraf uppstår för allmän ordning och sedlighet;

att i sistberörda fall lägenhetens egare skall vara skyldig afträda densamma utan lösen, dock med rätt att inom viss, af Kongl. Maj:ts befallningshafvande bestämd tid bortföra af honom derå uppförda byggnader, hvaremot i öfriga fall lösen för byggnadernas värde skall af bolaget erläggas samt vid brist af åsämjande bestämmas af gode män; skolande det tillkomma Kongl. Maj:ts befallningshafvande att i händelse af tvist afgöra fråga om skyldighet att afträda lägenhet i fall, som i denna och nästföregående punkt omförmälas;

att hvad i § 3 mom. 1 af gällande grufvestadga finnes föreskrifvet icke må ega tillämpning å hus, tomtplats eller trädgård, som befinnes å det till bolaget upplåtna område, derest icke Kongl. Maj:ts befallningshafvande i särskildt fall finner sådana omständigheter föreligga, att inmutning icke må ske närmare någon viss, på området befintlig byggnad, tomtplats eller trädgård, än hvad omförmälda § i grufvestadgan angifver;

att, om bolaget nedlägger grufvärelsen eller bedrifver densamma väsentligen minskad omfattning, det skall ankomma på Kongl. Maj:t att förklara bolagets arrenderätt upphäfd antingen helt och hållet eller till någon del af området, hvarjemte, för den händelse grufdrift af annan än bolaget kommer att idkas inom området och för sådan af annan idkad grufdrift utrymme utöfver sedvanliga utmål visar sig behöfvt, Kongl. Maj:t må ega bestämma, att bolaget skall afstå hvad som för ändamålet kan anses erforderligt och skäligt; skolande i fall, som i denna punkt afses, proportionerlig minskning af bolagets arrendeafgift ega rum;

att bolaget skall vara skyldigt att utan särskild ersättning af området afstå hvad som enligt Kongl. Maj:ts bepröfvande kan finnas erforderligt för anläggning af allmän väg eller till utrymme för jernväg eller för dess drift erforderliga anläggningar och anordningar;

att, om af anledning, som förut icke blifvit nämnd, det nu eller framdeles skulle visa sig angeläget, att någon sådan del af området, som för bolaget icke är oundgängligen behöfvt, från bolagets arrenderätt undantages, bolaget skall vara skyldigt underkasta sig Kongl. Maj:ts bestämmande härutinnan;

att bolaget skall öfvervaka, att åverkan icke sker å den växande skogen inom området, samt i sin mån söka att till laga ansvar befordra dem, som till dylik åverkan göra sig skyldiga;

att bolaget på grund af nu ifrågavarande arrende icke skall ega annan rätt till skogen å området, än att bolaget må dels, efter anvisning af vederbörande skogstjensteman och derest från skogsvårdens synpunkt hinder icke möter, erhålla nödigt byggnadstimmer till pris, som af domänstyrelsen bestämmes, dels ock afrödja skog, som finnes å tomtplats, mot ersättning, som domänstyrelsen likaledes bestämmer;

att bolaget skall tillhandahålla Kongl. Maj:ts befallningshafvande erforderliga medel för aflönande af den polisstyrka, som till ordningens vidmagthållande å Malmberget och närmaste derintill belägna område af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnas;

att den enligt gällande grufvestadga jordegare tillhörande rätt beträffande fyndigheters tillgodogörande icke på grund af nu ifrågavarande arrende må tillkomma bolaget;

att bolagets arrenderätt icke får af bolaget å annan öfverlåtas, med mindre Kongl. Maj:t sådant medgifver; samt

att bolaget, innan det till upplåtelse på arrende föreslagna området får af bolaget tillträdas, skall hafva genom lagligen gällande handling, som till Kongl. Maj:ts befallningshafvande öfverlemnas, för-

bundit sig ej mindre att afstå från samtliga de bolaget tillhöriga inmutningar, hvilkas inmutningspunkter äro belägna inom gränserna för nedan omnämnda, å den af ingenjören H. Wennerström under januari månad år 1898 upprättade karta med litt. x betecknade område, än äfven att i fråga om sina öfriga inmutningar vid blifvande utmålsläggningar icke begära, att gränserna för något utmål sträckas in å nyssnämnda område;

dels att det i bolagets skrift den 29 maj 1897 omnämnda, å den vid skriften fogade karta med litt. x betecknade, af ingenjören Wennerström under januari månad år 1898 å karta planlagda område om 145,192 hektar må — med undantag af den del af området, som jernvägsstyrelsen enligt dess underdåniga utlåtande den 17 mars 1898 af anförda skäl ansett böra för kronans räkning bibehållas och som å den vid samma utlåtande fogade ritning innefattas inom de med bokstäfverna v, s, k, o, l, r, q, v betecknade linier — från kronans mark afskiljas samt i hufvudsaklig enlighet med omnämnda, af Wennerström uppgjorda regleringsplan, sedan en lämplig tomt till bostadsplats för en skogsbevakare afsatts, fördeladt i tomter, för bebyggande åt enskilde med eganderätt upplåtas under iakttagande,

att förslag till köpeskillning för de särskilda tomterna skall, samtidigt för alla tomterna, uppgöras af vederbörande revirförvaltare och en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande utsedd person, hvarvid särskildt värde bör åsättas å tomt befintlig skog och särskildt värde sjelfva jorden; skolande värderingsmännen, der de stanna i olika meningar rörande värdet af någon tomt, till tredje värderingsman tillkalla någon af de utaf länets landsting eller hushållningssällskap utsedde uppskattningsmän för arrendevärderingar;

att tomt derefter må af Kongl. Maj:ts befallningshafvande till pris, motsvarande minst den på nämnda sätt föreslagna köpeskillingen, upplåtas till den, som hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande anmäler sig till erhållande af sådan tomt och dervid erlägger värdet för å tomten befintlig skog jemte en femtedel af köpeskillingen för jorden;

att den, åt hvilken tomt upplåtes, skall vara skyldig att, under iakttagande af de särskilda föreskrifter, som med afseende å områdets ordnande och bebyggande kunna varda honom af Kongl. Maj:ts befallningshafvande vid upplåtelsen meddelade, inom två år från upplåtelsen hafva å tomten påbörjat samt inom ytterligare tre år fullbordat boningshus, salubod eller annan dermed jemförlig byggnad, vid äfventyr, om det försummas, att tomtinnehafvaren skall vara sin rätt till tomten och den därför erlagda andel af köpeskillingen förlustig;

att tomtinnehafvare skall vid enahanda äfventyr, sedan han inom den förelagda tiden af fem år fullgjort hvad honom i fråga om tomtens bebyggande ålegat, sist vid utgången af nämnda tid vara skyldig erlägga återstoden af köpeskillingen; samt

att, sedan byggnadsskyldigheten blifvit behörigen fullgjord och köpeskillingen till fullo guldits, köpebref å tomt må af Kongl. Maj:ts befallningshafvande för tomtinnehafvaren utfärdas;

dels ock att köpeskillingarne för tomterna å sistberörda område, efter afdrag af kostnaden för den af ingenjören Wennerström i januari månad år 1898 uppgjorda regleringsplan jemte beskrifning öfver området, må, tills vidare och intill dess annorlunda kan varda af Kongl. Maj:t bestämdt, användas till bestridande af sådana utgifter, som finnas erforderliga för områdets behöriga ordnande, samt för sådant ändamål, till en början och innan municipalsamhälle på platsen bildats, af Kongl. Maj:ts befallningshafvande disponeras för att, när municipalstyrelse kommit till stånd, omhändertagas af denna.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

Under Hans Maj:ts,

Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF.

Hans Wachtmeister.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Kongl. Höghet Kronprinsen Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 14 april 1899.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve DOUGLAS,
Statsråden: herr friherre ÅKERHJELM,
 WIKBLAD,
 friherre RAPPE,
 ANERSTEDT,
 VON KRUSENSTJERNA,
 greve WACHTMEISTER,
 CLAËSON,
 DYRSSEN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet greve Wachtmeister anförde:

I en till Kongl. Maj:t den 6 mars 1895 ingifven skrift anhöll aktiebolaget Gellivare Malmfält, med förmälan att jernmalmbrytningen inom de bolaget tillhöriga utmål å Gellivare Malmberg inom Gellivare socken af Norrbottens län dåmera kommit i full gång, samt att för grufdriften derstädes samlats en talrik, i bolagets tjänst anställd arbetarepersonal, att, enär ur synpunkten af så väl malmbrytningens som arbetarepersonalens och den allmänna ordningens intresse det vore af vigt, att förhållandena å Malmberget blefve ordnade på ett mera tillfredsställande sätt än för närvarande, men därför erfordrades större jordområden, än bolagets utmål erbjöde, det måtte tillåtas bolaget dels att

af kronans mark å Malmberget få under en tid af femtio år mot den årliga afgäld, Kongl. Maj:t kunde finna godt bestämma, arrendera ett område af 1,370 hektar, hvilket område jemte utmälen, de senare upptagande tillhoppa 483,04 hektar, äfvensom Gellivare skolbord tilldelade ströängar om tillsammans 19,16 hektar på en vid ansökningen fogad, af kommissionslandtmätaren O. Wennberg den 14 februari 1895 verkställd kopia af kartan öfver utmälen å Malmberget vore betecknad med röda linier, dels ock att under vissa vilkor och förbehåll disponera öfver ifrågavarande område af 1,370 hektar samt derå uppföra sådana byggnader och inrättningar, som för bolagets ändamål och arbetarepersonalens nytta eller trefnad behöfdes.

Sedan Kongl. Maj:ts genom nådig remiss den 6 mars 1895 anbefalt kammarkollegium att, efter domänstyrelsens hörande, inkomma med underdånigt utlåtande, infordrade kollegium bemälda styrelsens yttrande; och afgaf styrelsen den 20 januari 1896 underdånigt utlåtande, dervid styrelsen öfverlemnade inhemtade yttranden från vederbörande jägmästare och öfverjägmästare äfvensom Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet, hvilken sistnämnda myndighet vid sitt yttrande fogat, såsom egande samhörighet med nu ifrågavarande ärende, dels en af Gellivare skolråd hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande gjord framställning om upplåtelse åt Gellivare församling för skolhusbyggnad af en tomplats, belägen å det i bolagets ansökning afsedda område, tillika med af bergmästaren i norra distriktet öfver skolrådets framställning afgifvet yttrande, dels en af förste provinsialläkaren i länet till Kongl. Maj:ts befallningshafvande afgifven rapport angående de i samband med byggnadsverksamheten å Malmberget stående sanitära förhållanden, dels en af ingeniören H. Wennerström enligt Kongl. Maj:ts befallningshafvandes förordnande år 1895 upprättad regleringsplan i och för framtida bebyggande af en del af det under bolagets ansökning innefattade område med till denna plan hörande beskrifning, dels ett från afvittringsstyresmannen H. W. Boström i ärendet infordadt utlåtande, dels ett af bolaget till Kongl. Maj:ts befallningshafvande ingifvet yttrande i ämnet, dels ock slutligen en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande den 22 juli 1895 utfärdad och, enligt bifogadt bevis, första gången den 4 derpåföljande augusti i Gellivare församlings kyrka uppläst allmän kungörelse, hvori, bland annat, med anledning deraf att en mängd personer utan behörigt tillstånd slagit sig ned samt åt sig uppfört boningshus och andra byggnader å Malmberget på kronopark, hvars upplåtande åt bolaget vore ifrågasatt, meddelats varning mot ett fortsatt dylikt bebyggande, under erinran att de sålunda uppförda husens

egare och i främsta rummet egarne af de hus, hvilka hindrade platsens ifrågasatta reglering för en ordnad byggnadsverksamhet, äfventyrade att varda från området afhyste, så fort detsamma för annat ändamål behöfde tagas i anspråk.

Jemte meddelande att den af ingenjören Wennerström planlagda areal, hvilken vore belägen söder om den vid Malmberget befintliga jernvägslinie och sträckte sig in emot gränsen för hemmanen Kaptensgårdens, Robsahms och Puoitaks områden, blifvit inlagd äfven å den vid bolagets ansökning fogade karta, anförde Kongl. Maj:ts befallningshafvande vidare, att, enär bolagets ansökning visade sig omfatta äfven det af Wennerström planlagda område och i öfrigt afsåge ett så stort område, att det för Kongl. Maj:ts befallningshafvande syntes tvifvelaktigt, huruvida bolaget verkligen kunde anses vara i behof af en så betydande markupplåtelse, Kongl. Maj:ts befallningshafvande lemnat bolaget tillfälle att i sådant hänseende förebringa närmare utredning, hvilken utredning föreläge i förutnämnda af bolaget till Kongl. Maj:ts befallningshafvande ingifna yttrande. Kongl. Maj:ts befallningshafvande medgafve villigt, att en affär af sådan omfattning som bolagets hade behof af ett utrymme, sträckande sig ganska betydligt utöfver de områden, som innehölles i de bolaget tillhöriga utmål. Äfven från allmän synpunkt vore det af vigt, att bolaget erhöles en ganska omfattande arrenderätt å trakten i fråga, ty i och med den dispositionsrätt, bolaget undfinge, kunde vinnas en god garanti för, att behöflig ordning i så väl sanitärt som annat afseende blefve vidmagthållen å platsen. Efter hvad erfarenheten visat och sakens egen natur gafve vid handen, kunde en sådan ordning å Malmberget icke med lika lätthet låta sig genomföra, så länge tillsynen deröfver väsentligen skulle tillkomma ensamt offentliga myndigheter, der dessa icke hade att vid sina sträfvanden i förevarande afseende påräkna någon medverkan eller ens god vilja hos platsens bebyggare. Hvad beträffade det i bolagets ansökning afsedda område, vore detta visserligen alltför stort, för att bolaget skulle behöfva eller kunna för sin rörelse tillgodogöra sig hvarje del deraf, men å andra sidan funne Kongl. Maj:ts befallningshafvande ytterlig svårighet möta att föreslå någon viss areal, som borde från bolagets arrenderätt undantagas, alldenstund dels bolagets behof syntes sträcka sig i mer eller mindre mån till alla hufvudsakliga delar af området, om än samma delar icke behöfde annorledes än partielt af bolaget tagas i anspråk, dels den omfattning och den riktning, hvori bolagets verksamhet kunde komma att å platsen utvecklas, icke nu kunde beräknas, dels ock hänsynen till ordningens upprätthållande å stället påkallade en viss utsträckning af

upplåtelsen. Kongl. Maj:ts befallningshafvande funne sig för den skull icke böra vidhålla den mening, Kongl. Maj:ts befallningshafvande förut hyst, nemligen att från arrendet borde särskildt undantagas den söder om jernvägsspåret belägna mark. Men om Kongl. Maj:ts befallningshafvande icke nu föresloge någon lokal begränsning af den ifrågasatta upplåtelsen, ansåge sig Kongl. Maj:ts befallningshafvande i stället böra tillstyrka vissa andra, på annat sätt bestämda inskränkningar, hvilka afsåge, att det högst betydliga området icke finge blifva afstängdt och tillslutet för sådana, som utom bolaget kunde hafva skäligt och, från allmän synpunkt sedt, beaktansvärdt intresse af att vinna fast fot å MalMBERGET och hvilka alltför väl kunde der inrymmas utan skada eller men för bolaget. De bestämmelser, Kongl. Maj:ts befallningshafvande från sådan synpunkt komme att föreslå, syntes Kongl. Maj:ts befallningshafvande stå i öfverensstämmelse med bolagets egen afsigt, som icke kunde antagas hafva varit att från området uteslänga andra, som kunde vilja der nedsätta sig, utan otvifvelaktigt i hufvudsak gått ut på att ernå en sådan ställning å platsen i fråga, som, jemte det den gäfvde bolaget trygghet att få tillgodogöra sig alla sådana delar af området, som för bolaget vore verkligen behöfliga, innebure garanti för, att å området komme att utbilda sig en bättre och för alla gynsammare allmän ordning än den, som under nuvarande obestämda förhållanden visat sig vilja uppkomma. I sådan syftning ville Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslå stadganden om upplåtelse af lägenheter för dem, som önskade nedsätta sig inom området, om nu befintliga lägenheters bibehållande, om skyldighet för bolaget att underkasta sig minskning i arrendeupplåtelsen vid möjlig framtida minskning af dess rörelse eller med hänsyn till annan å platsen uppkommande grufbrytuings intresse eller af annan särskild anledning, hvilken af Kongl. Maj:t kunde prövas vara af natur att böra föranleda till inskränkning i bolagets rätt, samt om skyldighet för bolaget att underkasta sig eventuel byggnadsplan m. m. De bestämmelser i öfrigt, Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansåge sig böra föreslå, öfverensstämmde med bolagets egen ansökning eller vore, i den mån så ej vore förhållandet, af det innehåll, att någon särskild och närmare motivering för dem icke syntes vara af nöden.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande tillstyrkte för den skull, att bolaget måtte under vissa af Kongl. Maj:ts befallningshafvande närmare angifna vilkor erhålla åt sig upplåtet på arrende under en tid af 50 år det område, som innefattades inom de i bolagets ansökning angifna

gränser, dock med undantag af dels de inom samma område befintliga utmål, så länge dessa vore i vederbörlig ordning försvarade, dels de till Gellivare skolbord hörande, inom området belägna ängar, dels sådana delar af området, till hvilka till äfventyrs någon upplåtelse till annan eller andra kunde hafva från kronans sida i laga ordning tidigare egt rum.

Domäustyrelsen förklarade i sitt underdåniga utlåtande, att styrelsen från skogsväsendets sida icke hade något att erinra mot, att det i bolagets ansökning afsedda område, hvilket utgjorde en del af den vid afvittringen i Gellivare socken kronan tillfallna öfverloppsmark och, med undantag af vissa delar, vore beväxt med skog, upplättes för det ifrågasatta ändamålet. Beträffande upplåtelsevilkoren instämde styrelsen i hufvudsak med Kongl. Maj:ts befallningshafvande och föreslog allenast ett par smärre ändringar i desamma.

Under det ärendet var beroende på handläggning af kammarkollegium, hade emellertid C. L. Hammarström, O. G. Nilsson med flere arbetare å Malmberget i en till Kongl. Maj:t stäld, den 7 mars 1896 ingifven skrift dels förmält, att den till antalet högst betydliga befolkning, malmbrytningen vid Gellivare numera sammanfört, egde anspråk på att sättas i tillfälle att bilda ett ordnad samhälle, hvartill i främsta rummet erfordrades, att lämpligt område af det allmänna upplättes, hvarest möjlighet bereddes enskilde att med tryggad besittnings- eller eganderätt förvärfva byggnadsplatser, men att i den mark, bolaget nu sökte få åt sig upplåten, inginge det af ingenjören Wennerström år 1895 för bebyggande af enskilde indelade och reglerade område vid Malmberget, hvilket område med hänsyn till läge och andra omständigheter vore det enda, som lämpade sig för omförmälda ändamål, dels ock på dessa och i öfrigt anförda skäl i underdånighet hemställt, att Kongl. Maj:t vid pröfning af bolagets ansökning måtte, derest denna blefve i hufvudsak bifallen, från bolagets arrenderätt undantaga den enligt Wennerströms förslag till regleringsplan för bebyggande afsedda del af Malmberget, samt att Kongl. Maj:t, vare sig berörda område vid den sökta upplåtelsens beviljande undantoges eller i följd af afslag å bolagets ansökning icke åt detsamma upplättes, måtte för områdets bebyggande fastställa nämnda förslag samt förordna, ej mindre att den enligt detta förslag till byggnadstomter afsedda areal finge af dem, som der ville bygga och bo, förvärfvas under tryggad besittningsrätt eller helst med eganderätt på de vilkor, som kunde af Kongl. Maj:t bestämmas, än äfven att de för rikets städer gällande byggnads-, brand-, ordnings- och helsovårdsstadgar skulle der tillämpas.

Sedan nyssberörda ansökning äfvensom en den 22 april 1896 till Kongl. Maj:t inkommen skrift, deri bolaget hemställt, att Kongl. Maj:t, utan afseende å den af Hammarström och hans medsökande gjorda framställningen, måtte bifalla bolagets ansökning, blifvit genom särskilda nådiga remisser öfverlemnade till kammarkollegium för att tagas i öfvervägande vid afgifvande af det infortrade underdåniga utlåtandet, afgaf kammarkollegium den 19 maj 1896 underdånigt utlåtande, och enär enligt kollegii mening goda skäl förebragts för den ifrågasatta upplåtelsen samt de olägenheter, som eljest dermed kunde vara förenade, syntes blifva nöjaktigt undanröjda, derest vid upplåtelsen fästes de af Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna inskränkande vilkor med deri af domänstyrelsen tillstyrkta ändringar, hemstälde kollegium, att Kongl. Maj:t täcktes, utan afseende å hvad i förenämnda af åtskilliga arbetare å Malmberget till Kongl. Maj:t ingifna skrift blifvit yrkadt, bifalla den af bolaget gjorda ansökning på de af Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna vilkor med deri af domänstyrelsen tillstyrkta ändringar.

Öfver den af Hammarström och Nilsson med flere gjorda ansökningen äfvensom bolagets den 22 april 1896 ingifna skrift afgaf Kongl. Maj:ts befallningshafvande den 11 derpå följde november infordradt underdånigt utlåtande, deri Kongl. Maj:ts befallningshafvande, med förmälan att Kongl. Maj:ts befallningshafvande förestälde sig, att hvad i handlingarna uppgåfves derom, att den af Hammarström och Nilsson med flere omförmälda trakt vore den enda plats vid Malmberget, som lämpade sig för bebyggande i mera vidsträckt omfattning, skulle komma att jäfvas vid en närmare undersökning, afstyrkte det af Hammarström och Nilsson med flere angifna områdets upplåtande för det i deras framställning afsedda ändamål, men tillika, med hänsyn till det ofafvisliga behovet af att tillfälle bereddes befolkningen vid Malmberget till bosättning å egen mark, hemstälde om uppdrag att efter verkställd undersökning till Kongl. Maj:t afgifva förslag å annat för ändamålet lämpligt område å kronomark.

Derefter afgaf jernvägsstyrelsen på nådig befallning underdånigt yttrande af den 15 december 1896; och enär ett å yttrandet bilagd karta såsom för jernvägen erforderligt, med särskild färg betecknad område antingen redan tagits i anspråk för jernvägens behof eller i allt fall för de i Kongl. Maj:ts nådiga bref till styrelsen den 30 mars 1895 och den 20 november 1896 omförmälda spåranläggningar erforderades, hemstälde styrelsen, att från upplåtelsen till bolaget måtte undantagas omförmälda med särskild färg betecknade område, så vidt

detsamma med bolagets ansökning afsåges; hvarjemte styrelsen tillstyrkte, att ett af de utaf Kongl. Maj:ts befallningshafvande för upplåtelsen af mark åt bolaget föreslagna vilkor måtte, för undvikande af tvetydighet, erhålla en något förändrad lydelse. Vidkommande den af Hammarström och Nilsson med flere gjorda ansökningen förklarade styrelsen af anförda skäl sig icke kunna förorda bifall till densamma.

Enligt nådigt beslut den 5 februari 1897 uppdrog Kongl. Maj:t åt Kongl. Maj:ts befallningshafvande att inkomma med utredning, huruvida inom Kongl. Maj:t och kronan tillhörigt område å eller i närheten af Malmberget finnes annat område än det i Hammarströms och Nilssons med fleres ansökning omförmälda, som egnade sig att för det i berörda ansökning afsedda ändamål upplåtas, äfvensom att afgifva förslag å sättet och vilkoren för en dylik upplåtelse.

På grund häraf afgaf Kongl. Maj:ts befallningshafvande den 6 juli 1897 underdånigt utlåtande, hvarmed öfverlemnades en af bolaget till Kongl. Maj:ts befallningshafvande stäld skrift af den 29 nästföretgångne maj, deri bolaget återkallade sin förutberörda ansökning, såvidt densamma afsåge de å en skriften bilagd karta med orangefärgade gränslinier utmärkta, med litt. x och y betecknade områden, innehållande en areal, det förra af 145,192 hektar och det senare af 1,70 hektar, det med litt. x betecknade innefattande, jemte annan mark, det af Hammarström och Nilsson med flere omförmälda område, å kartan utmärkt med gröna gränslinier, dock med undantag af två egolotter, å kartan betecknade med n:ris 14 och 15 samt i areal innehållande, den förra 28,2280 hektar och den senare 20,0500 hektar, hvilka sistnämnda båda områden bolaget förmält vara för bolaget behöfliga, det ena till upplag för ett i närheten beläget skrädhus och det andra till plats för en sjukhusanläggning, som bolaget vore betänkt på att anordna.

För egen del anförde Kongl. Maj:ts befallningshafvande, att söder, öster och sydost om det i Hammarströms och Nilssons med fleres ansökning afsedda område en ganska vidsträckt trakt, belägen inom den odisponerade kronomarken på Malmbergets södra sluttning ej långt från jernvägsstationen, finnes, hvilken med afseende på så väl markens lutningsförhållanden som grundens beskaffenhet och tillgång på vatten väl lämpade sig att för bebyggande upplåtas; att på grund af den begränsning, bolaget dåmera gifvit åt sin ursprungligen gjorda ansökning om markupplåtelse, hinder af hänsyn till bergverksdriftens behof af utrymme ej heller mötte att för bebyggande upplåta jemväl

en betydande del af det område, som i Hammarströms och Nilssons med fleres ansökning afsåges; att den mark, som sålunda kunde för nämnda ändamål upplåtas, å sist omnämnda karta utmärkt med orangefärgade gränslinier och betecknad med litt. x, omfattade en anseelig vidd, öfver 145 hektar, under det att yttinnehållet af den mark, som i Hammarströms och Nilssons med fleres ansökning afsåges, endast utgjorde icke fullt 110 hektar; samt att, beträffande det å kartan med litt. y betecknade område, detta syntes icke lämpligen böra upplåtas till byggnadstomter, enär detsamma vore beläget i en kil mellan jernvägsspåren och framdeles tilläfsventyrs kunde blifva erforderligt för utvidgning af stationsområdet; och hemställde Kongl. Maj:ts befallningshafvande, att från bolagets ifrågasatta arrenderätt måtte undantagas omnämnda, å den senast ingifna kartan med litt. x och y betecknade område, samt att af dessa båda områden det med litt. x betecknade måtte blifva till byggnadstomter upplåtet, med afseende å sättet för hvilken upplåtelse Kongl. Maj:ts befallningshafvande afgaf förslag.

Vid ärendets föredragning den 23 juli 1897 fann Kongl. Maj:t godt dels uppdraga åt Kongl. Maj:ts befallningshafvande att låta upprätta plan för ordnandet och bebyggandet af omnämnda, å den senast ingifna kartan med litt. x betecknade område, hvilken plan borde omfatta så väl byggnadstomter som gator, torg och andra allmänna platser samt underställas Kongl. Maj:ts pröfning, äfvensom bemyndiga Kongl. Maj:ts befallningshafvande att af under händer varande medel förskjuta för ändamålet erforderliga medel samt sedermera anmäla förskottet till ersättande, dels ock förklara, att med afseende på den för omnämnda område sålunda ifrågasatta användning samma område tills vidare och intill dess annorlunda kunde varda förordnad komme att anses såsom tomtplats; och förklarade Kongl. Maj:t sig vilja framdeles meddela beslut i anledning af öfriga delar af de underdåniga framställningarna.

Aktiebolaget Gellivare Malmfält inkom derefter den 30 augusti 1897 till Kongl. Maj:t med ytterligare en skrift, deri bolaget förmålde, bland annat, att, medan antalet af de i bolagets tjänst å Malmberget sysselsatte arbetare vid den tid, då bolaget inkom med sin första framställning i ämnet, beräknades till omkring 700 samt, om desse arbetares familjer medräknades, hela antalet af de utaf bolaget afhängiga personer, som vistades å Malmberget, utgjorde omkring 2,000, antalet af de dåmera i bolagets tjänst vid Malmberget anställda personer uppginge till icke mindre än omkring 2,000 samt att hela antalet af

de utaf bolaget beroende personer, som uppehölle sig å Malmberget, icke kunde beräknas understiga 5,000.

Genom nådig remiss anbefalde Kongl. Maj:t jemväl kommerskollegium att i ärendet afgifva underdånigt utlåtande; och anförde kommerskollegium i underdånigt utlåtande af den 25 januari 1898, bland annat, följande.

På sätt förberörda af kommissionslandtmätaren Wennberg den 14 februari 1895 verkställda kopia af kartan öfver utmålen å Gellivare Malmberg utvisade, vore de bolaget tillhöriga utmål, uppgående till ett antal af 133, som fölle inom det område, hvilket skulle blifva föremål för bolagets ifrågasatta arrenderätt, delvis belägna på ganska betydliga afstånd från hvarandra och åtskilda af mark, öfver hvilken bolaget för närvarande icke disponerade. För ett ändamålsenligt ordnande af bolagets grufdrift vore det emellertid otvifvelaktigt af vigt för bolaget att blifva innehafvare af sistnämnda mark. Med den omfattning, hvori grufdriften egde rum å Malmberget — myckenheten af derstädes under år 1896 brutet berg och malm utgjorde 1,263,877 ton — måste nemligen ett ansenligt utrymme erfordras för verkstäder, arbetarebostäder, upplagsplatser, transportvägar och kraftledningar med flera anläggningar, hvartill komme, att, då utmålen hufvudsakligen låge å Malmbergets högre belägna delar, det kunde ifrågakomma, att man från någon eller några lägre belägna punkter kunde behöfva ingå med stollarbeten för malmens uttagande på lägre nivå.

Enligt hvad i ärendet blifvit upplyst, borde vidare, på grund af de klimatiska och lokala förhållandena vid Malmberget, en del anläggningar, såsom bostäder, sjukhus m. m., lämpligen förläggas å bergets nedre, mot söder vända, mindre sluttande delar, som vore skyddade mot nordanvinden och der tillgång på vatten funnes.

I betraktande häraf och med hänsyn jemväl till hvad för öfrigt i ärendet förekommit och särskildt till hvad Kongl. Maj:ts befallningshafvande anført derom, att det ur synpunkten af, att ordning så väl i sanitärt som annat afseende blefve vidmagthållen å platsen, vore af vigt, att bolaget erhöile en ganska omfattande arrenderätt å trakten i fråga, ansåge kollegium, att det af bolaget i förevarande hänseende senast föreslagna område borde på arrende till bolaget upplätas.

Beträffande de för en dylik arrendeupplåtelse föreslagna vilkor föreslog kollegium vissa smärre ändringar i desamma.

Kommerskollegium tillstyrkte alltså, att Kongl. Maj:t måtte bifalla bolagets förevarande den 6 mars 1895 gjorda ansökning med

den begränsning, bolaget gifvit densamma i sin underdåniga skrift af den 29 maj 1897, och på de af Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna villkor med deri af domänstyrelsen, kammarkollegium, jernvägsstyrelsen och kommerskollegium tillstyrkta ändringar och tillägg.

I underdånig skrifvelse den 24 januari 1898 meddelade Kongl. Maj:ts befallningshafvande, att, sedan Kongl. Maj:ts befallningshafvande uppdragit åt ingenjören Wennerström att upprätta plan för ordnande och bebyggande af det i bolagets skrift den 29 maj 1897 omförmälda, å den skriften bifogade karta med litt. x betecknade område, Wennerström efter fullgjordt uppdrag inkommit med upprättad regleringsplan jemte beskrifning; och understälde Kongl. Maj:ts befallningshafvande, med öfverlemnande af samma plan och beskrifning, planen Kongl. Maj:ts pröfning, hvarjemte Kongl. Maj:ts befallningshafvande anhöll, det täcktes Kongl. Maj:t dels bereda länets ränteri ersättning för ett af ränteriet till bestridande af kostnad för handtlangning vid den af Wennerström verkställda förrättningen med mera förskjutet belopp af 977 kronor, dels ock bemyndiga Kongl. Maj:ts befallningshafvande att till Wennerström utbetala af honom för förrättningens verkställande enligt Kongl. Maj:ts befallningshafvandes skrifvelse bilagd räkning fordrade 2,031 kronor 50 öre.

Slutligen afgaf jernvägsstyrelsen, efter särskilda nådiga remisser, den 17 mars 1898 förnyadt underdånigt utlåtande i ärendet samt yttrade sig dervid jemväl öfver sistberörda af Wennerström uppgjorda regleringsplan. Med tillkännagifvande att styrelsen låtit upprätta en ritning till åskådliggörande af de olika områden, om hvilka här vore fråga, såvidt dessa områden berörde jernvägens intressen, anförde styrelsen, med öfverlemnande af samma ritning, vidare, att å denna ritning med brun färg betecknats det område, som i styrelsens utlåtande den 15 december 1896 angifvits såsom för jernvägen erforderligt. Härvid borde emellertid anmärkas, att, då styrelsen i underdånig skrifvelse den 29 november 1897 anhållit, att för jernvägen erforderligt område å kronomark måtte till jernvägens disposition formligen upplåtas, sagda område så till vida erhållit delvis annan begränsning än den i utlåtandet den 15 december 1896 angifna, att lastplatsen Hermelin utmärkts på sätt å nu upprättade ritning med linien h, i, k, l angåfves; att med den skuggade linien a, b, c, d, e, f, g, h, a utmärktes de områden, bolaget vid inskränkande af sin ansökning förklarar sig icke kunna undvara; att bokstafven y betecknade det på enahanda sätt af bolaget angifna område, som bolaget förklarar sig kunna afstå; samt att linien v, q, p utmärkte gränsen för den af Wennerström upprättade byggnadsplan, hvilken

alltså med figurerna v, q, p, r, k, s, v insköte på det område, styrelsen enligt skrivelserna den 15 december 1896 och den 29 november 1897 ansett vara för jernvägens behof erforderligt.

Med afseende å de förändrade anspråk i fråga om gränserna för lastplatsen Hermelin, styrelsen sålunda ansett sig böra framställa, och då den del af det med brun färg betecknade område, som inom den skuggade linien vore belägen vester om linien i, h, icke syntes vara för jernvägens behof oafvisligen erforderlig, funne styrelsen sig böra eftergifva sina anspråk på att området h, t, u, h för jernvägen undantoges från upplåtelse till enskilde, hvaremot styrelsen nödgades hemställa, att den del af det af bolaget begärda område och den del af byggnadsplanen, som skulle falla inom linien h, i, k, l, för jernvägens behof bibehölles; hvarförutom styrelsen med hänsyn till den mindre lämpliga form och det i förhållande till jernvägens område mindre lämpliga läge, byggnadsplanen skulle efter nyss föreslagna begränsning erhålla, ansåge sig böra hemställa, att jemväl området norr om liniens i, k förlängning åt öster, eller figuren k, l, o, k, måtte från upplåtelse till enskilde undantagas, helst möjlighet förefunnes, att området framdeles kunde erfordras för utvidgning af lastplatsen och nya spår-anläggningar.

På de af Kongl. Maj:ts befallningshafvande anförda skäl ansåge jemväl jernvägsstyrelsen området y icke böra till bebyggande upplåtas.

Af hvad styrelsen redan förut i ärendet andragit framginge, att styrelsen icke hade något att erinra mot, att till bolaget på förut angifna vilkor upplåtes det af bolaget i öfrigt begärda område; och som, efter upprättande af nyssnämnda byggnadsplan och under förutsättning att densamma blefve, med iakttagande af de utaf styrelsen nu antydda ändringar, faststald samt att byggnads- och brandstadgan för rikets städer komme att i tillämpliga delar blifva inom det ifrågasatta samhället gällande, den af styrelsen förut yttrade betänklighet mot upplåtande af mark till Hammarström och Nilsson med flere syntes kunna falla, ansåge sig styrelsen icke böra mot bifall till desses ansökning och fastställande af den uppgjorda byggnadsplanen erinra annat, än hvad styrelsen nu anført, dervid styrelsen dock antagit, att i beskrifningen till byggnadsplanen vid angifvande af gränserna till densamma af misskrifning insmugit sig, att planen i norr begränsades af bland annat lånklinien IV, hvilket uppenbarligen borde vara lånklinien V.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t den 24 mars 1898 anförde jag, bland annat, att så väl aktiebolaget Gellivare Malmfält

som Hammarström och hans medsökande, hvar för sig, framhållit såsom af behovet påkalladt, att mark måtte af kronan upplåtas för beredande af lämpliga bostadsplatser åt den talrika befolkning, som vore samlad på och invid Malmberget. Detta behof, som med hänsyn till hvad handlingarna i ärendet innehölle framstode såsom oafvisligt, syntes mig till en del kunna afhjelpas på det sätt, att det af ingenjören Wennerström senast planlagda området med undantag af den del deraf, som jernvägsstyrelsen ansett böra för kronans räkning bibehållas, från kronans mark afskildes och, fördeladt i tomter i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af Wennerström uppgjorda regleringsplan, upplåtes under eganderätt åt enskilde för bebyggande mot viss köpeskillning. Då emellertid af den högst betydande personal, enligt bolagets senaste uppgift utgörande icke mindre än 5,000 personer, som för sin utkomst vore väsentligen beroende af bolaget, ett ganska stort antal personer af ekonomiska eller andra skäl icke torde vara i tillfälle att begagna sig af en dylik upplåtelse, kvarstode alltså nödvändigheten att äfven för dessa personer söka åstadkomma behöfliga bostadsplatser, hvartill det område, hvaröfver bolaget för det dåvarande förfogade, ansetts vara otillräckligt och icke i alla afseenden lämpligt. I den af bolaget gjorda ansökningen om upplåtande af kronan tillhörig mark inginge äfven såsom ett väsentligt moment att åt denna befolkning söka bereda lämpligt belägna bostadsplatser, och ur denna synpunkt syntes således bolagets ansökning hafva goda skäl för sig, men äfven i öfrigt eller med hänsyn till bolagets egen verksamhet fann jag ansökningen förtjena allt afseende. Det syntes nemligen icke kunna bestridas, att för en affärsrörelse, som bedrefves i sådan omfattning som bolagets och som visat sig vara mächtig af en sådan utveckling, som kännetecknat bolagets hittillsvarande verksamhet, erfordrades ett högst betydligt område. Att fullt exakt angifva storleken af det område, som i nu antydda afseenden kunde vara behöfligt för bolaget, tilltrorde jag mig visserligen icke, men med afseende å hvad de i ärendet hörda myndigheterna anfört ansåg jag mig icke heller hafva anledning ifrågasätta några andra inskränkningar i det af bolaget senast begärda området, än som föreslagits af dessa myndigheter sjelfva. Klart vore emellertid, att vid upplåtande af mark åt bolaget sådana vilkor och bestämmelser borde meddelas, att det allmännas intresse gent emot bolagets behörigen tillgodosåges. Hvad myndigheterna i detta afseende föreslagit syntes mig också vara i allt väsentligt tillfredsställande.

På grund af hvad jag sålunda anfört hemstälde jag i under-

dånighet, att Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta nådig proposition i ämnet; och täcktes Kongl. Maj:t i proposition sistnämnda dag föreslå Riksdagen att medgifva,

dels att af den kronan vid afvittringen i Gellivare socken tillfallna öfverloppsmark finge till aktiebolaget Gellivare Malmfält på arrende under en tid af femtio år upplåtas det område, som innefattades inom de i bolagets ansökning den 6 mars 1895 omförmälda gränser, med den inskränkning i samma område, som i bolagets skrift af den 29 maj 1897 angifvits, dock med undantag af dels de inom området befintliga utmål, så länge dessa funnes vara i vederbörlig ordning försvarade, dels de till Gellivare skolbord hörande, inom området belägna ängar, dels sådana delar af området, hvilka tilläfventyrs redan blifvit af kronan i vederbörlig ordning upplåtna till andra, dels ock den del af området, som i jernvägsstyrelsens underdåniga utlåtande den 17 mars 1898 uppgifvits vara för jernvägens behof erforderlig och som å den vid sagda utlåtande fogade ritning innefattades inom de med bokstäfverna d, e, f, g, h, i, s, d betecknade linier, samt under följande villkor:

att bolaget skulle för ifrågavarande mark årligen senast den 14 mars erlægga arrende till belopp, som Kongl. Maj:t på gemensamt förslag af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, öfverjägmästaren i Norrbottens distrikt och bergmästaren i norra bergmästaredistriktet bestämde för en tid af tio år i sänder;

att, derest Gellivare kommun för uppförande af allmänna hus hade behof att använda någon del af det under bolagets arrende inbegripna område, bolaget skulle till kommunen upplåta för ändamålet erforderlig mark mot afgäld till bolaget, motsvarande den del af den bolaget åliggande arrendeskillning, som å tomtens belöpte efter förhållandet mellan dennas areal samt hela det till bolaget upplåtne områdets ytinnehåll; och skulle det ankomma på Kongl. Maj:ts befallningshafvande att, derest öfverenskommelse om plats för sådan upplåtelse icke kunde träffas, derom bestämma;

att bolaget, derest kommunen för annat ändamål än uppförande af allmänna hus hade behof af någon del af området, skulle vara skyldigt att, derest Kongl. Maj:ts befallningshafvande pröfvade dylik upplåtelse böra till kommunen ske, medgifva upplåtelsen under enahanda vilkor, som nyss angifvits;

att, derest för idkande af annan rörelse eller yrke än grufbrytning upplåtelse inom området af tomtplats för bebyggande önskades af annan än bolaget, bolaget skulle, i den mån dylik upplåtelse icke funnes vara hinderlig vare sig för bolagets rörelse eller för ett ordnad bebyggande

af området och upplåtelsen icke heller från helsovårdssynpunkt eller med afseende eljest å allmän ordning kunde anses innefatta fara eller olägenhet, medgifva sådan upplåtelse, mot afgäld till bolaget enligt förut angifven grund äfvensom under de närmare vilkor i öfrigt, hvarom bolaget kunde öfverenskomma med den, till hvilken upplåtelsen skedde; och skulle dessa vilkor särskildt innefatta så vidt möjligt betryggande bestämmelser, att ej å lägenhet, hvarom nu vore fråga, personer blefve inrymda, som genom oloflig utskänkning af rusdrycker eller annorledes störde allmän ordning och sedlighet, samt, i händelse af bristande öfverenskommelse, bestämmas af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, på hvilken myndighet det jemväl skulle ankomma att, derest tvist uppstode, antingen huruvida sådan upplåtelse, som nu vore nämnd, skulle medgifvas eller hvarest lägenhet skulle upplåtas, derom bestämma;

att hus och byggnader, som vid den tid, då bolagets arrenderätt inträdde, funnes vara utan särskild från kronans sida gjord upplåtelse på området uppförda af andra än bolaget, framgent finge af egarne innehafvas tillika med nödigt tomtutrymme, hvilket senare i händelse af tvist skulle bestämmas af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, mot det att egarne till bolaget erlade årlig afgäld, bestämd enligt förut angifna grund, dock med skyldighet för innehafvare af dylik lägenhet att afträda densamma, derest sådant kunde finnas erforderligt vare sig med hänsyn till bolagets behof af utrymme för sin rörelse, af helsovårdshänsyn eller för åstadkommande af ordnad byggnadsverksamhet; och skulle egare af sådan lägenhet jemväl vara skyldig att afträda densamma i det fall, att å lägenheten inhystes personer, hvilka förde ett sådant lefnadssätt, att fara deraf uppstode för allmän ordning och sedlighet;

att i sistberörda fall, äfvensom då lägenhet, som skulle afträdas, blifvit bebyggd efter den 4 augusti 1895, lägenhetens egare skulle vara skyldig afträda densamma utan lösen, hvaremot i öfriga fall lösen för byggnadernas värde skulle af bolaget erläggas samt vid brist af åsämjande bestämmas af gode män; och skulle det tillkomma Kongl. Maj:ts befallningshafvande att i händelse af tvist afgöra fråga om skyldighet att afträda lägenhet i fall, som i denna och nästföregående punkt omförmäldes;

att hvad i § 3 mom. 1 af gällande grufvestadga funnes föreskrifvet icke skulle ega tillämpning å hus, tomtplats eller trädgård, som befunnes å det till bolaget upplåtna område, derest icke Kongl. Maj:ts befallningshafvande i särskildt fall funne sådana omständigheter föreligga, att inmutning icke finge ske närmare någon viss på området

befintlig byggnad, tomtplats eller trädgård, än hvad omförmälda § i grufvestadgan angåfve;

att, om bolaget nedlade grufvrörelsen eller bedrefve densamma i väsentligen minskad omfattning, det skulle ankomma på Kongl. Maj:t att förklara bolagets arrenderätt upphäfd antingen helt och hållet eller till någon del af området, hvarjemte, för den händelse grufdrift af annan än bolaget komme att idkas inom området och för sådan af annan idkad grufdrift utrymme utöfver sedvanliga utmål visade sig behöfligt, Kongl. Maj:t skulle ega bestämman, att bolaget skulle afstå hvad som för ändamålet kunde anses erforderligt och skäligt; och skulle i fall, som i denna punkt afsåges, proportionerlig minskning af bolagets arrendeafgift ega rum;

att bolaget skulle vara skyldigt att utan särskild ersättning af området afstå hvad som enligt Kongl. Maj:ts bepröfvande kunde finnas erforderligt för anläggning af allmän väg eller till utrymme för jernväg eller för dess drift erforderliga anläggningar och anordningar;

att, om af anledning, som förut icke blifvit nämnd, det nu eller framdeles skulle visa sig angeläget, att någon sådan del af området, som för bolaget icke vore oundgängligen behöflig, från bolagets arrenderätt undantoges, bolaget skulle vara skyldigt underkasta sig Kongl. Maj:ts bestämmande härutinnan;

att bolaget skulle öfvervaka, att åverkan icke skedde å den växande skogen inom området, samt i sin mån söka att till laga ansvar befordra dem, som till dylik åverkan gjorde sig skyldiga;

att bolaget på grund af nu ifrågavarande arrende icke skulle ega annan rätt till skogen å området, än att bolaget finge dels, efter anvisning af vederbörande skogstjensteman och derest från skogsvårdens synpunkt hinder icke mötte, erhålla nödigt byggnadstimmer till pris, som af domänstyrelsen bestämdes, dels ock afrödja skog, som funnes å tomtplats, mot ersättning, som domänstyrelsen likaledes bestämde;

att bolaget skulle öfvervaka och i första hand ansvara för, att helsovårdsstadgans föreskrifter samt andra till den allmänna sundhetens befrämjande gifna bestämmelser iakttoges inom det område, som till bolaget upplättes;

att bolaget skulle aflöna den polisstyrka, som till ordningens vidmagthållande å MalMBERGET och närmaste derintill belägna område af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnades;

att den enligt gällande grufvestadga jordegare tillhörande rätt beträffande fyndigheters tillgodogörande icke på grund af nu ifrågavarande arrende skulle tillkomma bolaget; samt

att bolagets arrenderätt icke finge af bolaget å annan öfverlåtas, med mindre Kongl. Maj:t sådant medgåfve;

dels att det i bolagets skrift den 29 maj 1897 omförmälda, å den vid skriften fogade karta med litt. x betecknade, af ingenjören Wennerström den 15 januari 1898 å karta planlagda område om 145,192 hektar skulle — med undantag af den del af området, som jernvägsstyrelsen enligt dess underdåniga utlåtande den 17 mars 1898 af anförda skäl ansett böra för kronans räklings bibehållas och som å den vid samma utlåtande fogade ritning innefattades inom de med bokstäfverna v, s, k, o, l, r, q, v betecknade linier — från kronans mark afskiljas samt i hufvudsaklig enlighet med omförmälda, af Wennerström uppgjorda regleringsplan, fördeladt i tomter, för bebyggande åt enskilde med eganderätt upplåtas under iakttagande,

att förslag till köpeskilling för de särskilda tomterna skulle, samtidigt för alla tomterna, uppgöras af vederbörande revirförvaltare och en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande utsedd person, hvarvid särskildt värde borde åsättas å tomt befintlig skog och särskildt värde sjelfva jorden;

att tomt derefter skulle af Kongl. Maj:ts befallningshafvande till pris, motsvarande minst den på nämnda sätt föreslagna köpeskillingen, upplåtas till den, som hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande anmälde sig till erhållande af sådan tomt och dervid erlade värdet för å tomten befintlig skog jemte minst en femtedel af köpeskillingen för jorden;

att den, åt hvilken tomt upplåtes, skulle vara skyldig att, under iakttagande af de särskilda föreskrifter, som med afseende å områdets ordnande och bebyggande kunde varda honom af Kongl. Maj:ts befallningshafvande vid upplåtelsen meddelade, inom ett år från upplåtelsen hafva å tomten påbörjat samt inom ytterligare två år fullbordat boningshus, salubod eller annan dermed jemförlig byggnad, vid äfventyr, om det försumrades, att tomtinnehafvaren skulle vara sin rätt till tomten och den därför erlagda andel af köpeskillingen förlustig;

att tomtinnehafvaren skulle vid enahanda äfventyr, så snart han inom den förelagda tiden af tre år fullgjort hvad honom i fråga om tomtens bebyggande ålegat, vara skyldig erlägga återstoden af köpeskillingen, vid enahanda påföljd för uraktlåtenhet, som för försummad byggnadsskyldighet vore stadgad; samt

att, sedan byggnadsskyldigheten blifvit behörigen fullgjord och köpeskillingen till fullo guldits, köpebref å tomt skulle af Kongl. Maj:ts befallningshafvande för tomtinnehafvaren utfärdas;

dels ock att köpeskillingarne för tomterna å sistberörda område

skulle, efter afdrag af kostnaden för den af ingenjören Wennerström den 15 januari 1898 uppgjorda regleringsplan jemte beskrifning öfver området, på samma sätt som köpeskillingarne för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

I skrifvelse den 14 maj 1898 tillkännagaf emellertid Riksdagen, att kamrarne i afseende å nämnda proposition stannat i olika beslut, i följd hvaraf frågan för den riksdagen förfallit.

Sedermera har aktiebolaget Gellivare Malmfält i underdånig skrift af den 25 juli 1898 anhållit, att från det område på eller i närheten af Gellivare Malmberg, som jernvägsstyrelsen begärt att få till sig upplåtet, måtte undantagas den areal, hvarpå bolagets kajer och skrädhus vore belägna, jemte skäligt utrymme utanför sjelfva byggnaderna, samt att nyttjanderätt till den sålunda undantagna marken måtte till bolaget upplåtas.

Till stöd härför har bolaget framhållit, att en anordning, hvarigenom bolaget skulle hafva dispositionen öfver lastkajer och skrädhus, men styrelsen öfver den mark, hvarå dessa byggnader vore belägna, icke skulle vara ändamålsenlig, ity att ett dylikt sambruk enligt bolagets förmenande oundvikligen skulle leda till slitningar och tvister, som onödigtvis komme att försvåra bolagets arbete. Särskildt skulle, såsom bolaget ansåge, den olägenhet uppkomma, att, derest för bolaget uppstode tillfälligt behof att för något ändamål, exempelvis upplag, använda en jordbit bakom eller vid sidorna af berörda lastkajer och skrädhus, sådant icke skulle kunna ske förrän bolaget hunnit utverka sig tillstånd dertill af vederbörande distriktsförvaltning, hvilket åter skulle medföra betydande tidsutdrägt och deraf följande stagnation i rörelsen.

I häröfver infordradt underdånigt yttrande af den 22 december nästlidet år har jernvägsstyrelsen anfört följande. Derest ordning och skick skulle kunna inom jernvägens område af dess personal upprätthållas, måste nödvändigtvis styrelsen sjelf ega dispositionsrätt öfver marken inom området äfvensom rätt att bestämma öfver användningen och skötseln af samma mark. Erfarenheten hade gifvit vid handen, att slitningar och tvister ingalunda behöfde uppkomma deraf, att styrelsen innehade eganderätt till mark, som för uppförande af byggnader eller annat ändamål kunde hafva till trafikanter eller andra blifvit upplåten. De tillfälliga behof af upplagsplatser, bolaget antydde, kunde i regel icke antagas uppstå så hastigt, att bolaget icke med något förutseende från dess tjänstemäns sida borde kunna göra ansökan om upplåtelse

af för ändamålet erforderlig mark i så god tid, att stagnation i bolagets rörelse icke behöfde uppstå. Om mot förmodan genom oförutsedd händelse någon gång frågan om dylik tillfällig upplagsplats skulle tariffva en skyndsammare behandling, borde vederbörande sektionsbefäl kunna lemna bolaget erforderligt medgifvande tills vidare, intill dess distriktsförvaltningens beslut kunde erhållas. Bolagets begäran om upplåtelse, förutom af det område, som af dess hittills uppförda kajer och skrädhus upptoges, jemväl af skäligt utrymme utanför sjelfva byggnaderna syntes alltför sväfvande. Om upplåtelse af ett till storleken icke angifvet område medgäfves, kunde bolaget komma att behöfva och sålunda såsom skäligt anse så stort utrymme, att svårighet för styrelsen att tillgodose jernvägens egna behof deraf kunde uppkomma.

På grund af hvad sålunda anförts har styrelsen afstyrkt bifall till bolagets förevarande anhållan, hvaremot styrelsen förklarar, att, då lastkajer och skrädhus vore för bolagets rörelse nödvändiga, styrelsen ansåge bolaget böra såsom hittills medgifvas rätt att afgiftsfritt begagna de områden, hvilka af bolagets redan befiutliga byggnader upptoges eller hvilka kunde komma att ytterligare tagas i anspråk för byggnader, som bolaget framdeles kunde få styrelsens tillstånd att uppföra, dock mot förpligtelse för bolaget ej mindre att i fråga om användningen af berörda områden underkasta sig samma bestämmelser, som i liknande fall af styrelsen plägade fastställas för andra trafikanter, hvilka fått mark af jernvägsområde sig upplåten, än ock att till styrelsen återställa samma områden, i den mån de blefve för bolagets malmlastning obehöfliga eller kunde för jernvägens anläggningar erfordras.

Vidare har bolaget i en till Kongl. Maj:tt ingifven, den 8 december 1898 dagtecknad skrift andragit hufvudsakligen, att bolaget för att göra allt, som vore bolaget möjligt för underlättande af lösningen af förevarande för så väl bolaget som dess talrika arbetarepersonal ytterligt vigtiga fråga, beslutit sig för att ytterligare inskränka det område, hvilket bolaget anhållit få åt sig upplåtet; att bolaget sålunda afstode från all den mark, som bolaget efter noggrann undersökning och pröfning funnit sig icke under den närmaste framtiden oundgängligen behöfva disponera för ett ändamålsenligt bedrifvande af bolagets rörelse; att, då det område, bolaget i sin först ingifna underdåniga ansökning anhållit få arrendera, innehölle en areal af 1,370 hektar samt bolaget, på sätt förut nämnts, återkallat samma ansökning i fråga om två egolotter, innefattande tillsammans 146,892 hektar, och nu ytterligare afstode från en areal af 603,324 hektar, allenast en areal af 619,784 hektar återstode af det först afsedda området; samt att bolaget beträf-

fande nämnda återstående område, som funnes med röd färg inlagdt å en bolagets förevarande skrift bilagd karta, vidhölle sin ansökning om upplåtelse för redan angifna ändamål.

Efter det Kongl. Maj:t genom nådig remiss den 16 i sistnämnda månad anbefalt kammar- och kommerskollegierna att efter domänstyrelsens hörande skyndsamt afgifva underdånigt utlåtande i anledning af bolagets sistberörda skrift, hafva kollegierna, med öfverlemnande af domänstyrelsens yttrande, den 21 nästlidne mars inkommit med underdånigt utlåtande i ärendet.

Domänstyrelsen har i sitt nyssberörda yttrande dels åberopat sitt förenämnda underdåniga utlåtande af den 20 januari 1896, deri styrelsen med vissa smärre modifikationer rörande upplåtelsevilkoren tillstyrkt nådigt bifall till bolagets ansökning på det sätt densamma då blifvit af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordad, dels vidare anfört, att, på sätt den bolagets senaste ansökning bilagda karta utvisade, det område, bolaget nu begärde få åt sig på arrende upplåtet, bestode af mark, belägen dels inom och emellan bolagets utmålsområden, dels omedelbart invid dessa. Med upplysning tillika att det ifrågavarande markområdet helt och hållet läge inom kronan vid afvitningen i Gellivare socken tillfallen, ännu odisponerad öfverloppsmark har domänstyrelsen derföre hemställt, att detta område måtte hufvudsakligen på de vilkor, som i Kongl. Maj:ts nådiga proposition i ämnet till 1898 års Riksdag funnes omförmälda, åt bolaget upplåtas.

För egen del hafva kollegierna anfört följande. Kollegierna funne sig så mycket mindre hafva anledning till erinran mot upplåtelse åt bolaget af nu ifrågavarande område, som kollegierna, hvart för sig, i sina förut i ärendet afgifna underdåniga utlåtanden på anförda skäl tillstyrkt bifall till då föreliggande ansökningar af bolaget om upplåtelse för angifna ändamål af väsentligt större områden.

Beträffande de i nämnda nådiga proposition angifna vilkor och bestämmelser för den då föreslagna upplåtelsen af mark åt bolaget anförde vid nästlidet års Riksdag statsutskottet i sitt i anledning af samma proposition till Riksdagen afgifna utlåtande, att bland berörda vilkor och bestämmelser förekomme föreskrift derom att, derest hus och byggnader vid den tid, då bolagets arrenderätt inträdde, funnes vara utan särskild från kronans sida gjord upplåtelse på området uppförda af annan än bolaget, egare af sådan lägenhet skulle, i det fall att å lägenheten inhystes personer, hvilka förde ett sådant lefnadssätt, att fara deraf uppstode för allmän ordning och säkerhet, vara skyldiga att afträda densamma utan lösen. Denna föreskrift, som förefölle utskottet

väl sträng, syntes böra ändras derhän, att lägenhetens egare vid afträdet egde rätt att bortföra af honom uppförda byggnader.

Äfven sådan lägenhet å nämnda område, som blifvit bebyggt efter den 4 augusti 1895, skulle enligt Kongl. Maj:ts förslag afträdas utan lösen. Nämnda dag hade visserligen i Gellivare församlings kyrka upplästs en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande utfärdad kungörelse, hvori meddelats varning mot att utan behörigt tillstånd uppföra boningshus och andra byggnader å Malmberget på kronomark, hvars upplåtande åt bolaget vore ifrågasatt, och derjemte erinrats, att de sålunda uppförda husens egare och i främsta rummet egarne af de hus, hvilka hindrade platsens ifrågasatta reglering för en ordnad byggnadsverksamhet, äfventyrade att varda från området afhyste, så fort detsamma för annat ändamål behöfde tagas i anspråk. Denna kungörelse syntes dock hafva utfärdats under förutsättning, att anordningar omedelbart blefve vidtagna för beredande af tillfälle till lämpliga byggnadsplatsers erhållande. Då emellertid lång tid sedan dess förflutit och vid anställande af ökad antal arbetare å denna ort omständigheterna oemotståndligt framkallat behofvet af nya bostäder, syntes nämnda kungörelse icke nu böra föranleda sådana lägenhetsegares afhysande under så stränga villkor, som Kongl. Maj:ts förslag innefattade, hvarföre desse liksom öfrige lägenhetsinnehafvare, med undantag af de nyss omförmälde, syntes böra ega rätt att vid lägenhetens afträdande erhålla lösen för derå uppförda byggnaders värde.

Bland förenämnda villkor förekomme vidare, att bolaget skulle aflöna den polisstyrka, som till ordningens vidmagthållande å Malmberget och närmaste derintill belägna område af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnades. Då sålunda denna polisstyrka helt och hållet vore beroende af länsstyrelsen, syntes det ej böra befaras, att densamma skulle komma att stå i något underordnad förhållande till bolaget, men på det att hvarje sken deraf måtte undanrödjas, ansåge utskottet, att i stället för bestämmelsen derom, att polisstyrkan skulle aflönas af bolaget, borde föreskrifvas, att erforderliga medel för sagda polisstyrkas aflönande skulle af bolaget tillhandahållas Kongl. Maj:ts befallningshafvande, så att polismännens aflöning icke komme att utbetalas å bolagets kontor, utan genom länsstyrelsen.

Kollegierna, som på de af statsutskottet anförda skäl funne sig kunna biträda de af utskottet sålunda föreslagna ändringar i villkoren för ifrågavarande upplåtelse, ville alltså i underdånighet tillstyrka Kongl. Maj:t att i ny proposition föreslå Riksdagen medgifva, att af den kro-

nan vid afvittring i Gellivare socken tillfallna öfverloppsmark måtte till aktiebolaget Gellivare Malmfält på arrende under en tid af femtio år upplåtas det område, som, innefattande en areal af 619,784 hektar, funnes omförmäldt i bolagets skrift af den 8 december 1898 och å den vid samma skrift fogade karta till sina gränser närmare, angifvet, dock med undantag af dels sådana delar af området, hvilka tilläfvats redan blifvit af kronan i vederbörlig ordning upplåtna till andra, dels ock den del af området, som i jernvägsstyrelsens underdåniga utlåtande den 17 mars 1898 uppgifvits vara för jernvägens behof erforderlig och som å den vid sagda utlåtande fogade ritning innefattades inom de med bokstäfverna d, e, f, g, h, i, s, d betecknade linier, samt under de i omförmälda nådiga proposition till 1898 års Riksdag upptagna vilkor, dock med de ändringar i dessa vilkor, som af statsutskottet vid samma Riksdag ifrågasatts.

Med förmälan att frågan om ordnande af bosättningsförhållandena vid Gellivare Malmberg och särskildt den del af frågan, som anginge upplåtelse under eganderätt af byggnadstomter åt enskilde, kräfdde en snar lösning och att representanter för arbetarne vid Malmberget fått tillfälle att vid sammanträde inför Kongl. Maj:ts befallningshafvande uttala sig i ämnet, har vidare Kongl. Maj:ts befallningshafvande i underdånig skrifvelse den 8 december 1898, med bifogande af en af vederbörande bergmästare upprättad karta till upplysning om hvilka inmutningar funnes å förenämnda, af ingenjören Wennerström planlagda område, redogjort för hvad vid berörda sammanträde förekommit och i öfrigt lemnat en framställning af hvad som synts Kongl. Maj:ts befallningshafvande vara att andraga med hänsyn till spörsmålet, huruvida vid en förnyad nådig proposition i ämnet någon ändring kunde vara önskvärd i de vilkor och bestämmelser, som för ifrågakomna jordupplåtelse föreslagits.

Dervid har Kongl. Maj:ts befallningshafvande anført hufvudsakligen följande. Kongl. Maj:ts befallningshafvande hölle, i likhet med de vid omförmälda sammanträde närvarande arbetarerepresentanter, före, att syftet med ifrågakomna tomtupplåtelser, hvilket väsentligen vore att bereda tillfälle för arbetare samt yrkes- och näringsidkare vid Malmberget att förvärfva egna hem, bäst skulle vinnas genom tomternas upplåtande under eganderätt, men ansåge tillika nödigt, att vid tomtupplåtelserna vissa grundsatser och regler tillämpades för att så vidt möjligt förekomma, att tomterna öfverginge till personer, som, utan att ega någon som helst i yrke eller sysselsättning grundad anknytning till platsen, blott i spekulationssyfte ville förvärfva lägenheter der-

städes. Ett medel till motverkande af dylika spekulationer låge deri, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande vid tomternas afyttrande ej vore ovilkorligt förbunden att antaga ett högre köpeanbud framför ett lägre, der Kongl. Maj:ts befallningshafvande funne antagandet af det lägre anbudet mera öfverensstämmande med upplåtelseernas hufvudändamål. Till vinnande af samma syfte syntes ett bestämdt företräde till inlösen af tomt kunna lemnas den, som derå hade redan uppfördt boningshus af bättre, icke provisorisk beskaffenhet. Vidare borde i allmänhet icke mer än *en* tomt upplåtas åt en och samma person, en regel, som dock ej borde gälla bland arbetarne bildade bostadsföreningar, hvilka, derest de med hänsyn till bestämmelserna i deras reglementen kunde anses lämpade att på ett fullt betryggande och riktigt sätt genomföra sin uppgift, borde till tomtinköp njuta skälig företrädesrätt. Innan ännu köpebref erhållits å tomt, borde densamma icke få till annan öfverlåtas utan Kongl. Maj:ts befallningshafvandes medgifvande. Från nu angifna synpunkt ansåge Kongl. Maj:ts befallningshafvande det jemväl vara välbetänkt, att icke alla tomterna, derest sådant kunde ifrågakomma, genast afyttrades, utan att en del af dem tills vidare reserverades för den händelse, att staten möjligen sjelf skulle vilja å platsen uppföra bostäder, som sedan finge af arbetare genom amortering inlösas. De ordalag, hvori Kongl. Maj:ts omförmälda nådiga proposition till 1898 års Riksdag varit affattad, syntes väl medgifva Kongl. Maj:ts befallningshafvande att vid upplåtandet af tomter förfara och laga efter omständigheterna på sådant sätt, som af det nu anförda betingades, men Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade dock ansett sig böra särskildt framhålla förenämnda grundsatser och regler, för den händelse desamma skulle finnas vara i ett eller annat hänseende origtiga eller ock särskilda och uttryckliga bestämmelser i en eller annan punkt kunde finnas erforderliga.

Beträffande bestämmelserna om den byggnadsskyldighet, som skulle åligga blifvande tomtinnehafvare, hade arbetarnes representanter vid sammanträdet inför Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansett, att, i enlighet med hvad statsutskottet vid 1898 års Riksdag föreslagit, de tider, inom hvilka tomtinnehafvare skulle hafva å sin tomt påbörjat och fullbordat boningshus, salubod eller annan dermed jemförlig byggnad, lämpligen borde utsträckas till respektive två och tre år. I fråga om påföljderna för försummad byggnadsskyldighet syntes upplåtelsevilkoren billigtvis böra ändras derhän, att i intet fall större andel af köpeskillingen för tomt än en femtedel blefve genom dylik försummelse förverkad; och kunde enligt Kongl. Maj:ts befallningshafvandes för-

menande sådan ändring enklast ske på det sätt, att den andel af köpeskillingen för jorden, som vid upplåtelsen skulle erläggas, bestämdt fixerades till en femtedel. Den föreslagna bestämmelsen om äfventyret för underlåtenhet att efter fullgjord byggnadsskyldighet inbetala återstående ogulden köpeskillning kunde synas gifva anledning till tvekan beträffande tidpunkten för de stadgade påföljdernas inträdande, men enligt Kongl. Maj:ts befallningshafvandes uppfattning vore denna bestämmelse att tolka så, att påföljderna icke skulle inträda förr än vid den medgifna byggnadstidens utgång.

Vid förutnämnda sammanträde inför Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade uttalats den önskan, att köpeskillingarna för tomterna måtte få komma det samhälle, som å det för reglering afsedda området skulle bildas, till godo och användas till åtgärder för dettas ordnande, såsom till reglering af gator och andra allmänna platser, till torrläggning af sankmark inom området m. m. Derjemte och med hänsyn till det allmänna gagnet af dessa och liknande ändamål samt önskvärdheten deraf, att de åtgärder, som med ifrågavarande medel kunde befrämjas, måtte blifva i möjligaste mån redan i och med tomtupplåtelseernas första början vidtagna, hade vid sammanträdet hemställt, huruvida icke, i den mån upplåtelse komme att ske, statsverket kunde låta till användning för samhällets behof omedelbart anvisa hvad som motsvarade beloppet af de vid dessa upplåtelse betingade köpeskillingarne, oafsedt att blott viss andel af dessa inbetalts, hvarefter de belopp, som statsverket sålunda kunde komma att förskjuta, sedermera skulle ersättas af köpeskillingarne, när dessa i sin helhet inflöte. Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som ansåge de sålunda framställda önsknin-garna vara högeligen behjertansvärda, tillstyrkte lifligt hvad härutinnan andragits och föresloge att, i händelse af bifall till ifrågavarande begäran, medlen till en början och innan egentligt municipalsamhälle på platsen bildats finge af Kongl. Maj:ts befallningshafvande disponeras för att, när municipalstyrelse kommit till stånd, omhändertagas af denna.

Sedan Kongl. Maj:t genom nådig remiss den 16 december 1898 anbefalt kammar- och kommerskollegierna att efter domänstyrelsens hörande skyndsamt afgifva underdånigt utlåtande jemväl öfver Kongl. Maj:ts befallningshafvandes förevarande framställning, hafva kollegierna den 21 nästlidne mars inkommit med det sålunda infordrade utlåtandet och dervid tillika öfverlemnad domänstyrelsens yttrande i ärendet.

Domänstyrelsen har förklarad sig icke hafva något att erinra mot hvad Kongl. Maj:ts befallningshafvande i sin nu ifrågavarande framställning andragit och hemställt.

Jemväl kollegierna hafva förmält sig i hufvudsak dela de åsigter, som i Kongl. Maj:ts befallningshafvandes förevarande underdåniga framställning uttalats. I några punkter hafva dock kollegierna funnit sig föranlåtna att mot hvad Kongl. Maj:ts befallningshafvande anfört och föreslagit göra några erinringar.

Sälunda hafva kollegierna, ehuru det syntes antagligt, att hvad som anförts om önskvärldheten deraf att de inflytande köpeskillingarne för tomter komme det blifvande arbetaresamhället till godo skulle visa sig befogadt, likväl funnit betänkligheter möta, att i frågans nuvarande läge, utan närmare utredning om det blifvande samhällets behof och innan någon erfarenhet vunnits om köpeskillingarnes belopp, en föreskrift skulle meddelas derom, att köpeskillingarne i deras helhet ovilkorligen skulle för samhällets behof användas, likasom kollegierna, med hänsyn till osäkerheten deraf att ingångna aftal om tomtupplåtelser komme att vederbörligen medelst byggnadsskyldighetens fullgörande och köpeskillingens fulla inbetalande af tomtinnehafvare fullföljas, ansett mindre lämpligt, att statsverket skulle åtaga sig att förskottsvis utbetala betingade köpeskillingsbelopp, som kanske aldrig komme att inflyta. Enligt kollegiernas mening syntes det lämpligast kunna få bero på Kongl. Maj:ts pröfning, i hvad mån köpeskillingarne skulle tillgodokomma det blifvande samhället eller användas till inköp af skogbärande eller för skogsbörd tjenlig mark.

I öfrigt hafva kollegierna ansett att, utom de föreslagna ändringarna i bestämmelserna om den andel af köpeskillingen, som vid upplåtelse af tomt borde erläggas, och om tiden för byggnadsskyldighetens fullgörande, jemväl ett förtydligande af stadgandet rörande äfventyret för underlåten köpeskillingsliqvid lämpligen borde ske till öfverensstämmelse med den af Kongl. Maj:ts befallningshafvande åt detta stadgande gifna tolkning, hvarjemte kollegierna hållit före, att, på sätt statsutskottet vid 1898 års riksdag föreslagit, det borde bestämmas, att tomt å inmutadt område eller utmål ej finge försäljas förr än rätten till grufdrift derstädes upphört.

I en den 14 nästlidne mars till Eders Kongl. Maj:t ingifven skrift har bolaget, med erinran att mot förslaget att använda sistberörda område till byggnadstomter blifvit anmärkt, att åtskilliga inmutningar vore belägna å detta område, förklarar, att bolaget, för att icke denna omständighet skulle utgöra hinder för områdets användande i nämnda syfte, beslutit att, i den mån sådant utan intrång i bolagets redan uppgjorda brytningsplan kunde ske, afstå från alla å området belägna inmutningar under förutsättning att bolaget erhöle visshet,

att ingen annan kunde få möjlighet att derstädes göra nya inmutningar. En del af ifrågavarande inmutningar vore emellertid så belägna, att bolaget icke utan väsentlig rubbning af den fastställda brytningsplanen och dermed följande afbräck för bolagets grufdrift kunde afstå från deras tillgodogörande. Det så kallade Kaptenslagret, hvars bearbetande norr om Tingvallskullespåret bolaget påbörjat, sträckte sig nemligen söder om spåret in å ifrågavarande område, och bolaget hade ordnat sin verksamhet för att följa malmsträckningen in å detta område och kunde af sådan anledning icke afstå från de inmutningar, hvilka vid blifvande utmålsläggning bolaget tänkt sig skola erhålla de gränser, som å en skriften bilagd karta funnes utmärkta med gröna linier. Af den mark inom den så kallade stadsplanen, hvilken vore belägen inom de å kartan utmärkta gröna linierna, vore det emellertid icke nödvändigt för bolaget att för sin rörelse ofvan jord förfoga öfver större del än den, som å kartan vore betecknad med röda, punkterade gränslinier. Möjligt vore ock, att det för bolagets rörelse framdeles kunde visa sig tillräckligt att ofvan jord disponera öfver endast den mark, som innefattades inom de å kartan uppdragna hela, röda linier, och ville bolaget i sådant fall åtnöja sig dermed.

Bolaget ville alltså i underdånighet gifva tillkänna, att bolaget afstode från alla inom den så kallade stadsplanens område belägna inmutningar med undantag af dem, hvilkas gränser, när de utmåslagts, fölle inom det å nyssnämnda karta med gröna linier utmärkta område, samt att bolaget i fråga om detta områdes användande ofvan jord underkastade sig nu omförmälda inskränkning, dock under förutsättning att ingen annan erhöle möjlighet att inom gränserna för den så kallade stadsplanens område göra någon inmutning.

I underdånigt utlåtande af den 24 nästlidne mars har domänstyrelsen, med öfverlemnande af vederbörande öfverjägmästares yttrande, hemställt, att å det till bebyggande af enskilde afsedda område måtte genom Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg efter öfverjägmästarens hörande afsättas en tomt till bostadsplats för en vid Malmberget behöflig skogsbevakare.

Slutligen har i underdånig skrift af den 8 innevarande månad aktiebolaget Gellivare Malmfält, under åberopande af sin skrift i ärendet af den 14 nästförutgångne mars, af förekommen anledning ytterligare gifvit till känna:

dels att bolaget afstode från samtliga de bolaget tillhöriga inmutningar, hvilkas inmutningspunkter vore belägna inom gränserna för den så kallade stadsplanen, under förutsättning att bolaget erhöle

visshet, att ingen annan kunde få möjlighet att derstädes göra någon inmutning;

dels att bolaget i fråga om sina öfriga inmutningar förpligtade sig att vid blifvande utmåsläggningar icke begära, att gränserna för något utmål sträcktes in å området för den så kallade stadsplanen;

dels ock att samtliga de af civilingenjören G. Thisell uttagna mutsedlar rörande område å Malmberget blifvit öfverlåtna å bolaget, hvadan allt, som i ärendet anförts beträffande bolagets inmutningar, egde tillämplighet jemväl å de af Thisell gjorda inmutningarna.

Såsom redan tillföre upprepade gånger framhållits, kräfver frågan om ordnandet af bosättningsförhållandena vid Gellivare Malmberg ovilkorligen att snarast möjligt vinna sin lösning. Vid frågans behandling inom Riksdagen nästlidet år erkändes jemväl detta från alla håll, men mot det då af Kongl. Maj:t framlagda förslaget till frågans lösning framställdes i åtskilliga afseenden anmärkningar, hvilka föranledde, att förslaget, ehuru detsamma med endast vissa smärre ändringar beträffande upplåtelsevilkoren af statsutskottet förordades till antagande, ej vann Riksdagens bifall.

De hufvudsakligaste anmärkningar, som mot förslaget framfördes, gällde dels och i främsta rummet, att det område, som afsågs att på arrende till bolaget upplåtas, vore väsentligt större, än som kunde vara för bolaget behöfligt, dels att tiden för arrendeupplåtelsen skulle vara för långt tilltagen, dels ock att tillräcklig utredning saknades angående beskaffenheten af och dispositionsrätten till den mark, som ifrågasatts att, fördelad i tomter, till enskilde under eganderätt afyttras.

Beträffande först storleken af det till utarrendering åt bolaget afsedda område vill jag, under åberopande af hvad jag i sådant afseende anförde vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t den 24 mars nästlidet år, nu endast ånyo framhålla, att, enligt hvad de i ärendet hörda myndigheter förklarar, det näppeligen låter sig göra att åstadkomma en fullt nöjaktig utredning angående huru stor del eller hvilka särskilda delar af det af bolaget först begärda området må anses för bolagets verksamhet oundgängligen erfordras. Vid sådant förhållande hade den ändamålsenligaste utvägen syntes vara, att, sedan till upplåtelse åt enskilde afsatts en viss areal af den därför lämpligast belägna mark inom området, återstoden deraf med de inskränkningar, som af de i ärendet hörda myndigheter föreslagits, utarrenderades åt bolaget, men att deremot vid upplåtelsen meddelades sådana vilkor och bestämmelser, att det allmännas intresse gönt emot bolagets blefve behörigen till-

godosedt. Nu har emellertid bolaget, för att underlätta frågans lösning, afstått från dispositionsrätt till all den mark inom det förut af bolaget begärda området, som bolaget funnit sig icke under den närmaste framtiden oundgängligen behöfva för ett ändamålsenligt bedrivande af sin rörelse, samt vidhållit sin ansökning endast i fråga om en sammanlagd areal af 619,784 hektar af sagda område. Någon anmärkning derom, att jemväl sistberörda areal skulle vara väsentligen större, än som för bolaget erfordras dels för ändamålsenligt bedrivande af dess affärsrörelse, dels ock för beredande af lämpligt belägna bostadsplatser åt i bolagets tjänst anstälde eller eljest af bolaget beroende personer, torde ej med fog kunna framställas. Från det nu senast ifrågasatta området böra i allt fall, såsom vederbörande myndigheter föreslagit, undantagas dels sådana delar af området, hvilka till äfventyrs redan blifvit af kronan i vederbörlig ordning upplåtna åt andra, dels ock den del af området, som i jernvägsstyrelsens underdåniga utlåtande den 17 mars 1898 uppgifvits vara för jernvägens behof erfordrerlig, dock, hvad angår sistberörda del af området, med de rättigheter och skyldigheter för bolaget i afseende å de byggnader, bolaget må erhålla tillstånd att derå hafva uppförda, som af jernvägsstyrelsen i sådant hänseende föreslagits.

I den till nästlidet års Riksdag i förevarande ämne aflåtna nådiga proposition upptogos bland de för arrendeupplåtelsen åt bolaget föreslagna vilkor tre punkter, enligt hvilka, derest Gellivare kommun för uppförande af allmänna hus hade behof att använda någon del af det under bolagets arrende inbegripna område eller kommunen för annat ändamål än uppförande af allmänna hus hade behof af någon del af området eller derest för idkande af annan rörelse eller yrke än grufbrytning upplåtelse inom området af tomtplats för bebyggande önska-des af annan än bolaget, bolaget skulle vara pligtigt att under vissa vilkor upplåta erfordrerlig mark, allt med viss pröfningsrätt för Kongl. Maj:ts befallningshafvande. Då bolaget nu icke begärt att få på arrende öfvertaga mer än omkring hälften af den areal, som enligt nyssnämnda nådiga proposition föreslagits till upplåtande åt bolaget, torde nyssnämnda tre punkter såsom numera öfverflödiga kunna utgå, och detta med så mycket större skäl som enligt en annan punkt bolaget skulle, om af någon anledning det nu eller framdeles skulle visa sig angeläget, att någon sådan del af området, som för bolaget icke vore oundgängligen behöflig, från bolagets arrenderätt undantoges, vara skyldigt underkasta sig Kongl. Maj:ts bestämmande härutinnan. Bland de förut föreslagna upplåtelsevilkoren torde äfven den punkt kunna utgå, som

ålägger bolaget att öfvervaka och i första hand ansvara för, att helsovårdsstadgans föreskrifter samt andra till den allmänna sundhetens befrämjande gifna bestämmelser iakttagas inom det område, som till bolaget upplåtes.

Deremot torde som uttryckligt vilkor för arrendeupplåtelsen böra stadgas, att bolaget, innan det till upplåtelse på arrende föreslagna området får af bolaget tillträdas, skall hafva genom lagligen gällande handling, som till Kongl. Maj:ts befallningshafvande öfverlemnas, förbundet sig ej mindre att afstå från samtliga de bolaget tillhöriga inmutningar, hvilkas inmutningspunkter äro belägna inom gränserna för det område, som är afsedt att för bebyggande åtskilde med eganderätt upplåtas, än äfven att i fråga om sina öfriga inmutningar vid blifvande utmåsläggningar icke begära, att gränserna för något utmål sträckas in å nyssnämnda område.

Hvad derefter angår tiden för arrendeupplåtelsen, kan jag inskränka mig till att erinra, att för en så omfattande affärsrörelse som bolagets måste erfordras anläggningar, afsedda för längre tid, och att det för den skull är för bolaget viktigt att få så lång upplåtelsetid som möjligt. Någon betänklighet vid att bestämma denna tid till femtio år synes mig ej böra möta, då tillika föreskrifves, att arrendeskillingen skall bestämmas endast för en tid af tio år i sänder, hvarigenom betryggande garanti vinnes, att kronan under hela arrendetiden erhåller nöjaktig afkastning af sitt fastighetskapital, äfven om en förhöjning i jordens värde skulle under tiden inträffa.

Vidkommande slutligen beskaffenheten af och dispositionsrätten till det område, som skulle för bebyggande åtskilde upplåtas, anhåller jag få påpeka, att, enligt hvad den härutinnan förebragta utredning gifver vid handen, detta område är afsatt å den för ändamålet lämpligast belägna plats å södra sluttningen af Malmberget samt så rundligt tilltaget, att, äfven om den sankmark, som finnes inom området och som ju är afsedd att torrläggas, till en början icke tages i anspråk för bebyggande, området dock måste anses vara för en lång följd af år tillräckligt för tillgodoseende af behovet af tomtplatser till bebyggande för enskilde vid Malmberget. Då bolaget afstått från rätten till de inom området befintliga inmutningar, bland hvilka de, som förut innehafts af annan person, numera öfverlåtits å bolaget, kan det så kallade stadsplansområdet, innefattande en areal af 145,192 hektar i sin helhet upplåtas till försäljning åtskilde med undantag allenast af det område, utgörande 6,482 har, som erfordras för jernvägsstyrelsens behof, äfvensom en tomt, hvilken, i enlighet med hvad domänstyrelsen hemställt, torde

böra afsättas till bostadsplats för en skogsbevakare och tills vidare undantagas från försäljning.

I sin senast i ämnet gjorda framställning har Kongl. Maj:ts befallningshafvande närmare utvecklat, huru Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansåge böra i åtskilliga hänseenden förfaras vid upplåtelse af tomtplatser å merberörda område. De grunder, Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansett böra härvid följas, synas mig välbetänkta och egnade att befrämja det syfte, som med upplåtelse af afses. Meddelande af särskilda bestämmelser i oförmälda hänseenden torde icke erfordras, utan synes lämpligast vara, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande må ega härvid efter omständigheterna förfara.

Till en af de i fråga om tomtupplåtelse föreslagna bestämmelserna synes mig ett tillägg erforderligt. Enligt denna skall nemligen förslag till köpeskillning för de särskilda tomterna, samtidigt för alla tomterna, uppgöras af vederbörande revirförvaltare och en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande utsedd person. Den värdebestämning, som sålunda kommer till stånd, är visserligen endast ett förslag, men dock i så måtto bindande för Kongl. Maj:ts befallningshafvande, att tomten icke må af Kongl. Maj:ts befallningshafvande upplåtas till lägre pris än den på sådant sätt föreslagna köpeskillningen. Nu kan det lätteligen tänkas inträffa, att de båda värderingsmännen stanna i olika meningar rörande värdet å någon tomt och att således något gemensamt förslag icke kan komma till stånd. För sådant fall synes skyldighet böra åläggas de båda värderingsmännen att tillkalla en tredje, och torde deras valrätt lämpligen böra begränsas till någon af de utaf länets landsting eller hushållningssällskap utsedde uppskattningsmän vid arrendevärderingar.

Beträffande dispositionen af inflytande köpeskillningar för försålda tomter finner jag mig, med föranledande af de i sådant afseende af arbetarnes representanter vid förenämnda sammanträde inför Kongl. Maj:ts befallningshafvande uttalade önskemål, böra tillstyrka, att, i öfverensstämmelse med hvad förut i vissa fall medgifvits vid upplåtelse af kronomark, afsedd till bostadsplatser för enskilde, de inflytande köpeskillningarne må, tills vidare och intill dess annorlunda kan varda af Kongl. Maj:t bestämdt, användas till bestridande af sådana utgifter, som finnas erforderliga för områdets behöriga ordnande, för hvilket ändamål medlen torde, på sätt Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagit, till en början och innan municipalsamhälle på platsen bildats, böra af Kongl. Maj:ts befallningshafvande disponeras för att, när municipalstyrelse kommit till stånd, omhändertagas af denna.

Hvad åter angår det vid nyssberörda sammanträde jemväl fram-

ställda förslag, att statsverket skulle åtaga sig att, i den mån upplåtelseerna af tomter komme att ske, förskottsvis utbetala de betingade köpeskillingarne till användning för det å området uppkommande samhällets behof, hvarefter de belopp, som statsverket sålunda kunde komma att förskjuta, sedermera skulle ersättas af köpeskillingarne, när dessa i sin helhet inflöte, finner jag, som delar de af kollegierna mot ett sådant förfarande uttalade betänkligheter, sagda förslag icke böra bifallas.

På grund af hvad jag sålunda anfört hemställer jag, som i öfriga, af mig nu icke särskildt vidrörda punkter ansluter mig till kollegiernas mening, att Kongl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva,

dels att af den kronan vid afvittringen i Gellivare socken tillfallna öfverloppsmark må till aktiebolaget Gellivare Malmfält på arrende under en tid af femtio år upplåtas det område, som, innefattande en areal af 619,784 hektar, finnes omförmäldt i bolagets skrift af den 8 december 1898 och å den vid samma skrift fogade karta till sina gränser närmare angifvet — dock med undantag af dels sådana delar af området, hvilka tilläfsventyrs redan blifvit af kronan i vederbörlig ordning upplåtna till andra, dels ock den del af området, som i jernvägsstyrelsens underdåniga utlåtande den 17 mars 1898 uppgifvits vara för jernvägens behof erforderlig och som å den vid sagda utlåtande fogade ritning innefattas inom de med bokstäfverna d, e, f, g, h, i, s, d betecknade linier, med rätt för bolaget att såsom hittills å sistnämnda del af området afgiftsfritt begagna den mark, hvilken af bolagets redan befintliga byggnader upptages eller som kan komma att ytterligare tagas i anspråk för byggnader, som bolaget framdeles kan få styrelsens tillstånd att uppföra, dock mot förpligtelse för bolaget ej mindre att i fråga om användningen af berörda mark underkasta sig samma bestämmelser, som i liknande fall af styrelsen pläga fastställas för andra trafikanter, hvilka fått mark af jernvägsområde sig upplåten, än ock att till styrelsen återställa samma mark, i den mån den blifver för bolagets malmlastning obehöflig eller kan för jernvägens anläggningar erfordras, — samt under följande vilkor:

att bolaget skall för ifrågavarande mark årligen senast den 14 mars erlägga arrende till belopp, som Kongl. Maj:t på gemensamt förslag af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, öfverjägmästaren i Norrbottens distrikt och bergmästaren i norra bergmästaredistriktet bestämmer för en tid af tio år i sänder;

att hus och byggnader, som vid den tid, då bolagets arrende-rätt inträder, finnas vara utan särskild från kronans sida gjord upp-

låtelse på området uppförda af andra än bolaget, under arrendetiden må af egarne bibehållas tillika med nödigt tomtutrymme, hvilket senare i händelse af tvist skall bestämmas af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, mot det att egarne till bolaget erlägga årlig afgäld, motsvarande den del af den bolaget åliggande arrendeskilling, som å tomten belöper efter förhållandet mellan dennas areal samt hela det till bolaget upplåtna områdets ytinnehåll, dock med skyldighet för innehafvare af dylik lägenhet att afträda densamma, derest sådant kan finnas erforderligt vare sig med hänsyn till bolagets behof af utrymme för sin rörelse, af helsovårdshänsyn eller för åstadkommande af ordnad byggnadsverksamhet; skolande egare af sådan lägenhet jemväl vara skyldig att afträda densamma i det fall, att å lägenheten inhysas personer, hvilka föra ett sådant lefnadssätt, att fara deraf uppstår för allmän ordning och sedlighet;

att i sistberörda fall lägenhetens egare skall vara skyldig afträda densamma utan lösen, dock med rätt att inom viss, af Kongl. Maj:ts befallningshafvande bestämd tid bortföra af honom derå uppförda byggnader, hvaremot i öfriga fall lösen för byggnadernas värde skall af bolaget erläggas samt vid brist af åsämjande bestämmas af gode män; skolande det tillkomma Kongl. Maj:ts befallningshafvande att i händelse af tvist afgöra fråga om skyldighet att afträda lägenhet i fall, som i denna och nästföregående punkt omförmälas;

att hvad i § 3 mom. 1 af gällande grufvestadga finnes föreskrifvet icke må ega tillämpning å hus, tomtplats eller trädgård, som befinnes å det till bolaget upplåtne område, derest icke Kongl. Maj:ts befallningshafvande i särskildt fall finner sådana omständigheter föreligga, att inmutning icke må ske närmare någon viss, på området befintlig byggnad, tomtplats eller trädgård, än hvad omförmälda § i grufvestadgan angifver;

att, om bolaget nedlägger grufvrörelsen eller bedrifver densamma i väsentligen minskad omfattning, det skall ankomma på Kongl. Maj:t att förklara bolagets arrenderätt upphäfd antingen helt och hållet eller till någon del af området, hvarjemte, för den händelse grufdrift af annan än bolaget kommer att idkas inom området och för sådan af annan idkad grufdrift utrymme utöfver sedvanliga utmål visar sig behöfligt, Kongl. Maj:t må ega bestämma, att bolaget skall afstå hvad som för ändamålet kan anses erforderligt och skäligt; skolande i fall, som i denna punkt afses, proportionerlig minskning af bolagets arrendeafgift ega rum;

att bolaget skall vara skyldigt att utan särskild ersättning af

området afstå hvad som enligt Kongl. Maj:ts bepröfvande kan finnas erforderligt för anläggning af allmän väg eller till utrymme för jernväg eller för dess drift erforderliga anläggningar och anordningar;

att, om af anledning, som förut icke blifvit nämnd, det nu eller framdeles skulle visa sig angeläget, att någon sådan del af området, som för bolaget icke är oundgängligen behöflig, från bolagets arrenderätt undantages, bolaget skall vara skyldigt underkasta sig Kongl. Maj:ts bestämmande härutinnan;

att bolaget skall öfvervaka, att åverkan icke sker å den växande skogen inom området, samt i sin mån söka att till laga ansvar befordra dem, som till dylik åverkan göra sig skyldiga;

att bolaget på grund af nu ifrågavarande arrende icke skall ega annan rätt till skogen å området, än att bolaget må dels, efter anvisning af vederbörande skogstjensteman och derest från skogsvårdens synpunkt hinder icke möter, erhålla nödigt byggnadstimmer till pris, som af domänstyrelsen bestämmes, dels ock afrödja skog, som finnes å tomtplats, mot ersättning, som domänstyrelsen likaledes bestämmer;

att bolaget skall tillhandahålla Kongl. Maj:ts befallningshafvande erforderliga medel för aflönande af den polisstyrka, som till ordningens vidmagthållande å Malmberget och närmaste derintill belägna område af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnas;

att den enligt gällande grufvestadga jordegare tillhörande rätt beträffande fyndigheters tillgodogörande icke på grund af nu ifrågavarande arrende må tillkomma bolaget;

att bolagets arrenderätt icke får af bolaget å annan öfverlåtas, med mindre Kongl. Maj:t sådant medgifver; samt

att bolaget, innan det till upplåtelse på arrende föreslagna området får af bolaget tillträdas, skall hafva genom lagligen gällande handling, som till Kongl. Maj:ts befallningshafvande öfverlemnas, förbundet sig ej mindre att afstå från samtliga de bolaget tillhöriga inmutningar, hvilkas inmutningspunkter äro belägna inom gränserna för nedan omförmälda, å den af ingenjören H. Wennerström under januari månad år 1898 upprättade karta med litt. x betecknade område, än äfven att i fråga om sina öfriga inmutningar vid blifvande utmålläggningar icke begära, att gränserna för något utmål sträckas in å nyssnämnda område;

dels att det i bolagets skrift den 29 maj 1897 omförmälda, å den vid skriften fogade karta med litt. x betecknade, af ingenjören Wennerström under januari månad år 1898 å karta planlagda område om 145,192 hektar må — med undantag af den del af området, som jern-

vägsstyrelsen enligt dess underdåniga utlåtande den 17 mars 1898 af anförda skäl ansett böra för kronans räkning bibehållas och som å den vid samma utlåtande fogade ritning innefattas inom de med bokstäfverna v, s, k, o, l, r, q, v betecknade linier — från kronans mark afskiljas samt i hufvudsaklig enlighet med omförmälda, af Wennerström uppgjorda regleringsplan, sedan en lämplig tomt till bostadsplats för skogsbevakare afsatts, fördeladt i tomter, för bebyggande åt enskilde med eganderätt upplåtas under iakttagande,

att förslag till köpeskillning för de särskilda tomterna skall, samtidigt för alla tomterna, uppgöras af vederbörande revirförvaltare och en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande utsedd person, hvarvid särskildt värde bör åsättas å tomt befintlig skog och särskildt värde sjelfva jorden; skolande värderingsmännen, der de stanna i olika meningar rörande värdet af någon tomt, till tredje värderingsman tillkalla någon af de utaf länets landsting eller hushållningssällskap utsedde uppskattningsmän för arrendevärderingar;

att tomt derefter må af Kongl. Maj:ts befallningshafvande till pris, motsvarande minst den på nämnda sätt föreslagna köpeskillingen, upplåtas till den, som hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande anmäler sig till erhållande af sådan tomt och dervid erlagger värdet för å tomten befintlig skog jemte en femtedel af köpeskillingen för jorden;

att den, åt hvilken tomt upplåtes, skall vara skyldig att, under iakttagande af de särskilda föreskrifter, som med afseende å områdets ordnande och bebyggande kunna varda honom af Kongl. Maj:ts befallningshafvande vid upplåtelsen meddelade, inom två år från upplåtelsen hafva å tomten påbörjat samt inom ytterligare tre år fullbordat boningshus, salubod eller annan dermed jemförlig byggnad, vid äfventyr, om det försummas, att tomtinnehafvaren skall vara sin rätt till tomten och den därför erlagda andel af köpeskillingen förlustig;

att tomtinnehafvare skall vid enahanda äfventyr, sedan han inom den förelagda tiden af fem år fullgjort hvad honom i fråga om tomtens bebyggande ålegat, sist vid utgången af nämnda tid vara skyldig erlagga återstoden af köpeskillingen; samt

att, sedan byggnadsskyldigheten blifvit behörigen fullgjord och köpeskillingen till fullo guldits, köpebref å tomt må af Kongl. Maj:ts befallningshafvande för tomtinnehafvaren utfärdas;

dels ock att köpeskillingarne för tomterna å sistberörda område, efter afdrag af kostnaden för den af ingenjören Wennerström i januari månad år 1898 uppgjorda regleringsplan jemte beskrifning öfver området, må, tills vidare och intill dess annorlunda kan varda af Kongl.

Maj:t bestämdt, användas till bestridande af sådana utgifter, som finnas erforderliga för området behöriga ordnande, samt för sådant ändamål, till en början och innan municipalsamhälle på platsen bildats, af Kongl. Maj:ts befallningshafvande disponeras för att, när municipalstyrelse kommit till stånd, omhändertagas af denna.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, deruti statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Kongl. Höghet Kronprinsen Regenten gilla och bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
Hjalmar Rettig.

KARTA
öfver en del af
GELLIVARE MALMBERG.

Skala 1:8000

100 0 100 200 300 400 500 600 meter

